

KORRALDUS

Keskkonnakompleksloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Lähtudes ettevõtte 04.07.2024 esitatud keskkonnakompleksloa nr L.KKL.JÕ-173736 muutmise taotlusest nr T-KL/1021902-6, tulenevalt punktis 2 toodud asjaoludest ja punktis 3 toodud kaalutlustest ning tööstusheite seaduse §-i 27 ja haldusmenetluse seaduse §-i 40 alusel **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Muuta osaühing Härjanurme Mõis (registrikood 10212105) väljastatud keskkonnakompleksluba nr L.KKL.JÕ-173736 alljärgnevalt nimetatud tabelite osas: T1, T2, T5, T6, T7, T8, J1, J6, J7, J8, V3, A1, A3, A4 ja A5.

1.2. Jätta kehtivaks ülejäänud kompleksloa nr L.KKL.JÕ-173736 tingimused.

1.3. Korraldus jõustub selle teatavaks tegemisest osaühingule Härjanurme Mõis.

Kompleksluba nr L.KKL.JÕ-173736 on kättesaadav Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis aadressil <https://kotkas.envir.ee>.

2. ASJAOLUD

Osaühing Härjanurme Mõis (registrikood: 10212105; aadress: Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Saduküla, Mõisavahe tee 28, 49011) (edaspidi käitaja) on väljastatud keskkonnakompleksluba nr L.KKL.JÕ-173736 (edaspidi kompleksluba) Saduküla veisefarmi (edaspidi käitis) käitamiseks asukohaga Mõisavahe tee 28, Saduküla, Jõgeva vald, Jõgeva maakond (koordinaadid x:6505445 ja y:632365).

Käitaja tegevusvaldkonnaks on veisekasvatus käitises, kus peetakse üle 400 piimalehma või üle 533 ammalehma või üle 800 noorveise, kelleks loetakse üle kaheksa kuu vanuseid lehmullikaid kuni poegimiseni ja üle kaheksa kuu vanuseid pulle. Kui ühes käitises kasvatatakse vähemalt kahte siin nimetatud veiste kategooriat, arvutatakse käitises peetavate veiste arv kokku, kasutades järgmisi koefitsiente: piimalehm 1,0; ammalehm 0,75; noorveis 0,5. Kompleksloa kohustuslikkus otsustatakse võrdluses piimalehmade jaoks sätestatud künnisvõimsusega.

Käitaja soovib käitises pidada kuni 1328 lüpsilehma, 830 noorveist ja 420 vasikat. Võrreldes kehtiva kompleksloaga väheneb käitises peetavate loomade arv 4 lüpsilehma ja 70 noorlooma

võrra ehk tootmisvõimsust soovitakse vähendada 38,3 loomühiku (LÜ) võrra. LÜ arvutamisel on aluseks võetud maaeluministri 30.09.2019 määruse nr 73 „Eri tüüpi sõnniku toitainesisalduse arvutuslikud väärtused, põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid ja sõnnikuhoidla mahu arvutamise meetodika“ (edaspidi määrus nr 73) lisas 8 toodud koefitsiendid. Noorloomade LÜ-ks arvutamisel on aluseks võetud lehmullikate LÜ-d.

Tööstusheite seaduse (THS) § 19 lg 3 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määruse nr 89 „Alltegevusvaldkondade loetelu ning künnisvõimsused, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav kompleksluba“ (vastu võetud 06.06.2013) (edaspidi määrus nr 89) § 11 lg 1 punkti 3 kohaselt on käitaja kompleksloa kohuslane.

Käitaja esitas 11.12.2023 kompleksloa muutmise taotluse, mis registreeriti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS nr-ga DM-126661-1 (edaspidi taotlus). Taotluse kohta küsiti mitmeid kordi lisaandmeid ning lõplik parandatud taotlus esitati 04.07.2024, millest lähtutakse ka kompleksloa muutmisel. Kompleksloa muutmise põhjuseks on käitises uute saasteallikate (veel kolme vedelsõnnikuhoidla ja ühe tahesõnnikuhoidla) lisandumine, mh täpsustati ka loomakohtade arvud.

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 64 lg 1 ja 2 ning § 68 lg 2 alusel otsustab haldusakti muutmise või kehtetuks tunnistamise kaalutlusõiguse alusel haldusorgan, kelle pädevuses oleks haldusakti andmine muutmise või kehtetuks tunnistamise ajal. THS § 27 järgi annab kompleksloa Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaametil pädevus kompleksloa väljastamiseks ja väljastatud kompleksloa muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks.

Kompleksloa muutmise menetluse läbiviimisel rakendati keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) 5. peatükis sätestatud menetlusnõudeid. KeÜS § 59 lõike 4 kohaselt vaatab keskkonnaloa andja keskkonnaloa muutmise taotluse läbi keskkonnaloa andmiseks sätestatud korras. KeÜS § 44 kohaselt vaadatakse keskkonnaloa taotlus läbi avatud menetluses.

Vastavalt riigilõivuseaduse § 124 lõike 2 kohaselt tuleb keskkonnakompleksloa muutmise taotluse läbivaatamise eest tasuda riigilõivu 620 eurot. Käitaja on tasunud riigilõivu 20.10.2023.

01.01.2020 jõustus keskkonnaministri 17.12.2019 määrus nr 73 „Keskkonnakompleksloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnakompleksloa taotluse ja loa andmekoosseis“ (edaspidi määrus nr 73). 2022 aasta alguses valmis keskkonnaotsuste infosüsteemi (KOTKAS) arendus, mis arvestab määruse 73 nõuetega. Seoses sellega väljastab Keskkonnaamet kehtiva kompleksloa määruse nr 73 kohasel vormil.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 3 lg 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt

kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lõikes 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 61 lõikes 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lõike 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, THS § 27 järgi annab kompleksloa Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses.

KeHJS § 6 lõike 1 punkti 27 kohaselt on olulise keskkonnamõjuga tegevus niisuguse kodulinnu-, sea- või veisefarmi püstitamine, kus saab kasvatada rohkem kui 60 000 lindu, 3000 siga kehamassiga üle 30 kilogrammi, 900 emist, 600 piimalehma, 800 ammalehma või 1200 noorveist, kelleks loetakse üle kaheksa kuu vanuseid lehmullikaid kuni poegimiseni ja üle kaheksa kuu vanuseid pulle. Loa taotleja tegevus (uute vedelsõnnikuhoidlate ja tahesõnnikuhoidla rajamine) ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 loendisse, mistõttu KeHJS § 3 ja § 11 lõike 3 kohaselt ei ole KMH algatamine kohustuslik. KeHJS § 6 lõige 2¹ sätestab, et kui nimetatud tegevust või kaitist muudetakse või ehitist laiendatakse, peab otsustaja andma eelhinnangu selle kohta, kas kavandataval tegevusel on oluline keskkonnamõju. Kaitise tegevus ei kuulu ka KeHJS § 6 lõike 2¹ alla, kuna kaitises ülesseatud tootmisvõimsust ei suurendata.

KeHJS § 6 lõike 2³ kohaselt võib eelhinnangu jätta andmata, kui kavandatud tegevus jääb väljapoole KeHJS § 6 lõike 2¹ reguleerimisala ja lõike 4 alusel kehtestatud määrase (ehk Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224) reguleerimisala. Tulenevalt eespool toodule ei koostatud kaitise tegevusele keskkonnamõju hindamise eelhinnangut.

3.2. Kaalutlused kompleksloa muutmisel

Korralduse ja sellega antava muudetud kompleksloa andmisel on võetud aluseks HMS, THS, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS), atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS), jäätmeseaduse (JääTS), veeseaduse (VeeS) ja selle alamaktide ning teiste keskkonnavaldkonda reguleerivate õigusaktide nõuded.

Tulenevalt eelnevast teeb loa andja kompleksloa muutmise otsuse lähtudes ettevõtte poolt esitatud andmetest, menetluse käigus kogutud teabest, keskkonnaalaste kontrollide tulemustest ning keskkonnaalaseid piiranguid sätestavatest õigusaktidest. Esitatud materjalid ja haldusmenetluses kogutud tõendite põhjal vastab kaitises planeeritav tegevus kehtivale keskkonnakaitsealaste õigusaktide nõuetele ja parima võimaliku tehnikale.

3.2.1 Keskkonnakaitsealade

Täiendati tegevuskoha katastritunnuste loetelu.

3.2.1 Tööstusheide

Käitise tegevus

Tabelis T1 jäetakse käitise tegevuskoha nimeks olemasolev nimi- Saduküla veisefarm, kuigi kompleksloa muutmise taotluses oli käitise nimeks märgitud HÄRJANURME MÕIS OÜ. Täiendatakse käitise asukoha kirjeldust, tegevuskoha katastritunnuste loendit, tegevuse kirjeldust ning muudetakse ülesseatud tootmisvõimsust.

Parima võimaliku tehnika (PVT) rakendamine

Käitises planeeritav tegevus on hinnatud vastavaks veiste intensiivkasvatuse Eesti parima võimaliku tehnika juhendi põhjal koostatud PVT-järeldustes toodud nõuetele.

Tabelis nr T2 muudetakse käitises planeeritava tegevuse kirjeldusi ning nende vastavust parimale võimalikule tehnikale.

Olulisemaks muudatuseks on:

- * lammutatud on noorloomalaut Meeme V1 (HEIT0008870);
- * ehitatud on lisaks 3 uut ringja põhiplaaniga vedelsõnnikuhoidlat, mille mahutavused on $5\ 000\ m^3$;
- * rajatud on uus tahesõnnikuhoidla;
- * käitises ei ole enam puiduhakkelt töötavat katelt K1 (HEIT0008868).

Hoidlate ja mahutite kirjeldus ning kaitsemeetmed

Tabelisse nr T5 lisatakse juurde vedelsõnniku- ja tahesõnnikuhoidlad, silohoidlad ning meetmed, mis aitavad vältida ja/või vähendada keskkonnariski.

Keskkonnakaitse lisameetmed

Tabelis nr T6 muudetakse keskkonnakaitse lisameetmete kirjeldusi ja tehnikaid.

Käitajal tuleb pidevalt jälgida toormete, kemikaalide, abimaterjalide, põhjavee ja energia kasutuskoguseid ning neid säästlikult kasutada. Vältida ning vähendada jäätmete ning reovee teket. Vältida lekkeid loomapidamishoonetest ja abirajatistest.

Käitises puuduvad olulised vibratsiooniallikad. Müra vältimiseks kasutatakse loomapidamishoonetes mürata või madala müratasemega tehnoloogiaid. Vältida tuleb mürarikaste tegevuste kavandamist öisele ajale, nädalavahetustele ja riiklikele pühadele.

Farmile iseloomulik lõhn esineb pidevalt. Ebameeldiva lõhna põhjustavad väävelvesiniku, ammoniaagi ja lenduvate orgaaniliste ühendite (LOÜ) esinemine sõnniku laguproduktides. Ettevõtte LEMMA OÜ on leidnud arvutuslikult, et käitise tegevusega võib kaasneda võimalike lõhnaainete esinemine kuid lõhnaaine esinemise häiringutase vastuvõtjate juures jääb alla 15%

aasta lõhnatundidest, kui sõnnikuhoidlad on kaetud loomuliku koorikuga.

Lõhna tekke vähendamiseks tuleb loomapidamishoonete inventar ja konstruktsioonid regulaarselt puhastada. Sõnniku segamine hoidlates tuleb viia miinimumini, vaid enne hoidlate tühendamist. Vältida tundlike alade (elamud, ühiskondlikud alad/hooned) läheduses sõnniku laotamist nädalavahetustel ja riiklike pühade ajal ning nende alade suhtes ebasoodsate ilmastikutingimuste korral.

Esmajärjekorras tuleb sõnniku ladustamiseks kasutada ringja põhiplaaniga vedelsõnnikuhoidlaid ning katusega tahesõnnikuhoidlat. Ringjaid vedelsõnnikuhoidlaid ei tohi täita ääreni, et vältida tuulega sõnniku loksumist üle ääre. Hoidlad peavad olema kaetud koorikuga. Käitaja peab pärast iga segamist või vähemalt kord kuus kontrollima kooriku terviklikkust ja uuendama alla vajunud või muul viisil kahjustunud kooriku osad täiendava koguse koorikut moodustava materjaliga. Iga ülevaatusel tuleb säilitada kooriku seisukorda iseloomustav tõendusmaterjal.

Pinnase ja põhjavee saastatuse seire

Tabelist T7 eemaldatakse põhjavee saastatuse seire nõue, kuna tabelis V3 on määratud samad näitajad sama tihedusega.

Tootmise, jäätme- ja heitetekke ning heite keskkonnamõju omaseire tõhustamiseks kavandatud meetmed

Tabelis nr T8 muudetakse keskkonnamõju omaseire tõhustamiseks kavandatud meetmeid. Käitise käitamisel tuleb saavutada keskkonna kui terviku kaitse kõrge tase, minimeerides saasteainete heidet õhku, vette ja pinnasesse ning jäätmeteket, et vältida ebasoodsat mõju keskkonnale. Sh tuleb vedelsõnnikuhoidlate lekkekindluse seiret teostada kord kvartalis. Sõnnikuhoidlate alusest dreanažisüsteemist tuleb võtta veeproov ning organoleptiliselt hinnata reostuse ilmumise tunnuseid, reostustunnuste ilmumisel korraldada dreanaživee keemilise koostise analüüs. Peale hoidlate tühendamist tuleb käitajal kontrollida betoonpindade ja laguunide kile kvaliteeti ja sidusust.

3.2.3 Jäätmete käitlemine

Käitaja soovib siloaukude ja -aunade kattedeks kasutada vanarehve (16 01 03). Siloaugud ja/või -aunad kaetakse silokilega ning neile asetatakse raskuseks rehvid. Enne silo kasutamist rehvid eemaldatakse ja hoiustatakse käitise territooriumil. Vanarehvide hoiustamisel tuleb järgida tuleohutuse nõudeid. Järgmisel hooajal kasutatakse rehve uuesti. Pärast vanarehvide kasutamise lõpetamist tuleb need üle anda vastavat õigust omavatele isikutele. Siloaunade katmisel kasutatakse vanarehve ca 50 t.

Käitluskoht ja selle asukoha andmed

Tabelis J1 muudetakse jäätmete käitluskoha aadressi, ADR ID, katastritunnust ja L-EST97

keskkoordinaate.

Jäätmekäitlustoimingule esitatavad tehnilised ja keskkonnakaitsenõuded

Tabelis nr J6 muudetakse jäätmekäitlustoimingule esitatavaid tehnilisi ja keskkonnakaitsenõudeid.

Jäätmekäitluse alustamisel ja lõpetamisel rakendatavad tervise- ja keskkonnakaitsemeetmed, sealhulgas jäätmekäitluskohtade järeelhoolduse kava

Tabelist J7 eemaldatakse andmed, kuna loomakasvatuskäitiste puhul ei ole need asjakohased.

Jäätmekäitluskoha seirenõuded

Tabelist J8 eemaldatakse andmed, kuna loomakasvatuskäitiste puhul ei ole need asjakohased.

3.2.4 Vee erikasutus

Käitises on põhjavee võtmiseks kaks puurkaevu- Tarbepuurkaev (60221) ja Saduküla (11702). Vett on vaja veiste joogiveeks ning tehnoloogiliseks ja olmeveeks. 2022. ja 2023. aastal kulus Saduküla veisefarmis põhjavett vastavalt 68 244 m³ ja 71 174 m³. Kompleksloaga lubatud põhjaveevõtt Tarbepuurkaevust (60221) on 27 300 m³/kvartalis ja 109 200 m³/aastas ning Saduküla (11702) puurkaevust 12 500 m³/kvartalis ja 50 000 m³/aastas. Puurkaevudest lubatud põhjaveevõttu suurendada ei soovita. Põhjavett võetakse Silur-Ordoviitsiumi Adavere-Põltsamaa põhjaveekogumist Ida-Eesti vesikonnas Silur-Ordoviitsiumi põhjaveekihist. Teisi loodusvarasid ei kasutata.

Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava (2022-2027) kohaselt on Silur-Ordoviitsiumi Adavere-Põltsamaa põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas (PVK nr 16) kvantitatiivne seisund hinnatud heaks, kuna põhjaveekogumi looduslik ressurss on oluliselt suurem veevõtust. Põhjaveekogumis ei esine inimtegevusest põhjustatud veetaseme alanemist. Põhjaveekogumi nr 16 keemiline seisund on hinnatud 2020. aastal samuti heaks. Puurkaevudest Tarbepuurkaev (60221) ja Saduküla (11702) põhjaveest on proovid võetud 20.02.2024 ning väljastatud analüüsiaktid vastavalt nr 143 ja 144. Põhjavees oli kõrge ammooniumi sisaldus, vastavalt 3,37 mg/l ja 4,26 mg/l, kui joogivee kvaliteedi piirnormiks on 0,5 mg/l[1]. Ammooniumi sisaldus pinnalähedases põhjavees annab tunnistust nn värskest (hiljutisest) reostusest. Tervisele on joogivees sisalduva ammooniumi mõju väga väike, kuna ammooniumi toksikoloogiline mõju avaldub alates, kui seda manustatakse rohkem kui 200 mg kehakaalu kilogrammi kohta.

Keskkonnaministri 01.10.2019 määruses nr 48 "Põhjaveekogumite nimekiri ja nende eristamise kord, seisundiklassid ja nende määramise kord, seisundiklassidele vastavad keemilise seisundi määramiseks kasutatavate kvaliteedinäitajate väärtused ja koguselise seisundi määramiseks kasutatavate näitajate tingimused, põhjavett ohustavate saasteainete nimekiri, nende sisalduse läviväärtused põhjaveekogumite kaupa ja kvaliteedi piirväärtused põhjavees ning taustataseme määramise põhimõtted" on toodud põhjavee kvaliteedi piirväärtused ning põhjavett ohustavad

saasteained ja nende sisalduse läviväärtused. Silur-Ordoviitsiumi Adavere-Põltsamaa põhjaveekogum Ida-Eesti vesikonnas ohustavateks saasteaineteks on ühealuselised fenoolid, benseen, naftasaadused ja summa PAH. Kvaliteedi piirväärtused on toodud saasteainetel-nitraadid ja pestitsiidide summa.

Võetava vee koguse ja seire nõuded

Käitaja tegeleb põllumajandusega, mistõttu muudetakse kompleksloa tabelis nr V3 põhjaveest seiratavaid näitajaid. Lisatakse naftasaaduste määramine üks kord veemajanduskavaga hõlmatud ajavahemiku jooksul ehk kord kuue aasta jooksul, kuna käitises hoiustatakse diislikütust ning samuti kasutatakse masinates diisli. Ühealuselised fenoolid, benseen ja summa PAH võivad põhjavees esineda üldjuhul tööstuspiirkondades. Käitaja juhib tehnoloogilise reovee vedelsõnnikuhoidlatesse, kus see laotatakse põldudele koos vedelsõnnikuga. Olmereovesi suunatakse ühiskanalisatsiooni. VeeS § 167 lg 2 ning keskkonnaministri 03.10.2019 määruse nr 45 „Väetise kasutamise ja hoidmise nõuded põhja- ja pinnavee kaitseks ning põllumajandustootmisest pärineva saastatuse vältimiseks ja piiramiseks“ § 5 lg 6 kohaselt on lubatud loomapidamishoonetes tekkiv reovesi suunata vedelsõnniku- või virtsahoidlatesse või käidelda seda muul seadusega ettenähtud viisil.

Juhul, kui vee erikasutus avaldab negatiivset mõju, on kompleksloa andjal õigus esitada loa saajale täiendavaid tingimusi.

3.2.5 Saasteainete viimine paiksest heiteallikast välisõhku

Käitaja põhitegevusalaks on piimakarjakasvatus (EMTAK kood 01411).

Veisefarmi mahutavuseks on 1328 kohta piimalehmadele, 830 kohta noorveistele ja 420 kohta vasikatele.

Loomade jaotus laudaosade vahel on järgmine:

Mõisavahe tee 32 kinnistul on vabapidamisega noorloomalaut (180 lehmakohta ja 250+500 noorlooma kohta, heiteallikas V2), vasikalaut Lars (170 vasikakohta, heiteallikas V6) ning vasikalaut Marge (150 vasikakohta, heiteallikas V11). Noorloomalaudas on loomad vabapidamisel vedelsõnnikutehnoloogial ja osaliselt sügavallapanul. Sõnniku eemaldamine toimub traktorite ja skreepersedmetega.

Mõisavahe tee 28 kinnistul on poegimislaut (kuni 100 lehma- ja kuni 80 noorlooma ja kuni 100 vasikakohta, heiteallikas V5), 2 lüpsilaut Jens ja Terje (350 ja 350 lehmakohta, heiteallikad V3 ja V4), lüpsilaut Leo (348 lehmakohta, heiteallikas V12) ja lüpsikoda koos olmeruumidega. Lüpsilaudad on vedelsõnnikul (skreepersedmed) ning poegimislaut ja vasikad sügavallapanul.

Sõnnikukäitlus:

Osaliselt Mõisavahe tee 32 kinnistul ja osaliselt Mõisavahe tee 28 kinnistul asuvad kaks laguuntüüpi vedelsõnnikuhoidlat. Ühe hoidla mahutavus on 10 000 t (heiteallikas V7) ning teise hoidla mahutavus on 14 800 t (heiteallikas V8). 2023 a on rajatud nende kõrvale (põhja suunda)

Mõisavahe tee 28 kinnistule uued ringja põhiplaaniga vedelsõnnikuhoidlad (4 tk), mille mahutavused on a`5000 m³ (heiteallikad V13,14,15,16). Mõisavahe tee 27 kinnistul asub katusega tahesõnnikuhoidla (mahutavus 4000 t, heiteallikas V10). Mõisavahetee 28 kinnistule on rajatud uus tahesõnnikuhoidla mahtuvusega 1360 t (heiteallikas V17). Mõisavahe tee 32 kinnistul asub katuseeta tahesõnnikuhoidla (mahutavus 3000 t, heiteallikas V9).

8 kuuga tekib käitises ca 23 962 m³ vedelsõnnikut ning ca 9955 m³ sügavallapanusõnnikut. Vedelsõnnikuhoidlate mahutavused kokku on ca 44 800 m³. Tahesõnnikuhoidlate maht kokku on ca 13 961 m³. VeeS § 164 kohaselt peab käitises olema sõnnikuhoidlad, mis mahutavad ära vähemalt 8 kuu sõnniku ja virtsa. Sügavallapanutehnoloogia puhul võib sõnnikuhoidla mahutavuse hulka arvestada loomapidamishoones olevate sügavallapanualade mahu. Käitajal on täidetud VeeS tulenevad nõuded sõnniku hoiustamisel.

Käitaja laotab sõnniku väetusplaani alusel. Vedel- ja sügavallapanusõnniku laotamisel tuleb käitajal kinni pidada VeeS tulenevatest nõuetest ning muudest õigusaktidest mis reguleerivad sõnniku laotamist.

Vedelsõnniku laotamiseks kasutatakse injektorlaotureid. Tahesõnnik laotatakse paisklaoturiga ning küntakse sisse võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt 12 tunni jooksul. Veiste PVT-järeldustes toodud nõuete kohaselt tuleb tahesõnnik mulda viia hiljemalt 12 tunni jooksul. Potentsiaalne sõnniku laotuspindade kogupindala on ca 1 500 ha. Sõnniku laotamisel arvestatakse ilmastikutingimuste ja tuule suunaga. Sõnnikut segatakse vedelsõnnikuhoidlates enne laotamist. Vältimaks pinna- ja põhjavee saastumist sõnniku toiteelementidega, ei laotata sõnnikut liigniisketele, üleujutatud, külmunud ja lumega kaetud pindadele, samuti veekogude kallastele. PVT on sellise laotustehnoloogia kasutamine, mis arvestab mullatüübile sobivust ja kõlviku tüüpi. PVT sõnniku laotamisel põllumaadele on sisestus-, segamis- ja ka lohislaotus. Sõnniku laotamisel rohu- ja karjamaadele on PVT sisestus- ja lohislaotus.

Loomakasvatusest väljutatavateks saasteaineteks on ammoniaak (NH₃), metaan (CH₄) ja dilämmastikoksiid (N₂O), mille heitkogused on arvutatud kasutades keskkonnaministri 14.12.2016 määruses nr 66 "Looma- ja linnukasvatusest välisõhku väljutatavate saasteainete heidete mõõtmise ja arvutusliku määramise meetodid" toodud arvutusmetoodikat.

Põletusprotsessidest väljutatavate saasteainete heitkogused on arvutatud keskkonnaministri 24.11.2016 määruses nr 59 „Põletusseadmetest ja põlevkivi termilisest töötlemisest välisõhku väljutatavate saasteainete heidete mõõtmise ja arvutusliku määramise meetodid“ (edaspidi määrus nr 59) toodud eriheitel põhinevat metoodikat kasutades. Süsinikdioksiidi (CO₂) kogused on arvutatud keskkonnaministri 27.12.2016 määruses nr 86 „Välisõhku väljutatava süsinikdioksiidi heite arvutusliku määramise meetodid¹“ toodud metoodika järgi.

Keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid“ (edaspidi määrus nr 75) on saasteainetele seatud piir- ja sihtväärtused, teavitamis- ja häiretasemed ning kriitilised tasemed. Arvutuslikult saadud hajumisarvutuste tulemuste võrdlusel määruses nr 75 toodud piir- ja

sihtväärtustega selgus, et põletusseadmetest väljutatavate saasteainete maksimaalsed tekkivad kontsentratsioonid maapinnalähedases õhukihis ei ületa vastavatele saasteainetele kehtestatud piirväärtusi väljaspool tootmisterritooriumit. Ammoniaagile, metaanile ja diämmastikoksiidile piir- ega sihtväärtust seatud ei ole. Määruse nr 75 Lisas 1 on ammoniaagile seatud aasta keskmine õhukvaliteedi kriitilise taseme väärtus $8 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ning 1 tunni kriitilise taseme väärtus $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$, mis on oluliste ökosüsteemide (põhiliselt epifüütsete samblike) kaitseks. Käitise lähiümbruses puuduvad olulised ökosüsteemid.

Käitise kategooria

Tabelis A1 muudetakse veisefarmi ülesseatud tootmisvõimsuseks 1328 kohta piimalehmadele, 830 kohta noorveistele ja 420 kohta vasikatele.

Käitise põletusseadme summaarne soojussisendile vastava nimisoojusvõimsus on 0,085 MWth ja põletusseadmes kasutatakse aastas kuni 150 tonni vedeldatud naftagaasi (LPG).

Heiteallikad

Tabelis A3 muudetakse heiteallikaid ja nende andmeid.

Käitise heiteallikad, millest väljutatakse välisõhku saasteaineid, on järgmised:

- Kuivatite põleti (K2) - HEIT0008869
- Vabapidamisega noorloomalaut Suurfarm (V2) - HEIT0008872
- Vabapidamisega lüpsilaut Jens (V3) - HEIT0008873
- Vabapidamisega lüpsilaut Terje (V4) - HEIT0008874
- Poegimislaut Laine (V5) - HEIT0008875
- Vasikalaut Lars (V6) - HEIT0008877
- Laguun 1 (V7) - HEIT0008878
- Laguun 2 (V8) - HEIT0008879
- Tahesõnnikuhoidla (katusega) (V10) - HEIT0008881
- Vasikalaut Marge (V11) - HEIT0008882
- Vabapidamisega lüpsilaut Leo (V12) - HEIT0008883
- Vedelsõnnikuhoidla (V13) - HEIT0008884
- Vedelsõnnikuhoidla V14 (V14) - HEIT0011961
- Vedelsõnnikuhoidla V15 (V15) - HEIT0011962
- Vedelsõnnikuhoidla V16 (V16) - HEIT0011963
- Tahesõnnikuhoidla V17 (katuseteta) (V17) - HEIT0011964
- Tahesõnnikuhoidla (katuseteta) (V9) - HEIT0008880

Välisõhku väljutatavate saasteainete loetelu ja nende lubatud heitkogused aastas

Tabelis nr A4 määratakse välisõhku väljutatavate saasteainete lubatud heitkogused (t/a) lähtudes taotluse LHK projektist. Käitise lendub maksimaalse loomade arvu juures ammoniaaki (NH_3)

59,925 t/a; metaani (CH₄) 266,147 t/a ja dilämmastikoksiidi (N₂O) 0,705 t/a. Maksimaalse kütuse põletamise korral katlast väljutatakse välisõhku aastas lämmastikdioksiidi (NO₂) 0,289 t; süsinikdioksiidi (CO₂) 438,152 t; süsinikmonooksiidi (CO) 0,209 t; vääveldioksiidi (SO₄) 0,004 t; mittemetaanseid lenduvaid orgaanilisi ühendeid (NMVOC) 0,014 t; tahkeid osakesi (PM_{sum}) 0,003 t; sh peeneid osakesi (PM₁₀) 0,003 t ja eriti peeneid osakesi (PM_{2,5}) 0,003 t.

Saasteainete heitkogused kantakse loale täpsusega 0,001 (keskkonnaministri 23.10.2019 määrus nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 26 lg 4 ja lg 5) ning vältimaks saasteainete deklareerimisel tekkivaid vigu ja sellest tulenevalt heitkoguste ületamisi, ümardatakse tulemused ülesse poole. Saasteainete heitkogused, mis jäävad summaarselt kõigist käitise tootmisterritooriumil paiknevatest heiteallikatest alla 1 kg, ei kanta loale (AÕKS § 98 lg 1 p 3).

Kompleksloa nr L.KKL.JÕ-173736 muutmise taotluses on võrreldes kompleksloa 30.07.2021 versiooniga osade saasteaine lubatud heitkogused vähenenud. Vältimaks lubatud heitkoguse ületamist deklareerimisel ja aastaaruandes märgib loa andja need saasteained (dilämmastikoksiid (põllumajandus); metaan; ammoniaak; tahked osakesed, summaarsed) loa tabelis A4. „Välisõhku väljutatavate saasteainete loetelu ja nende lubatud heitkogused aastas“ kahel real kehtivusaja piirangu seadmiseks. Alates 30.07.2021 kehtinud suurem lubatud heitkogus kehtib deklareerimist ja aruandluse tõrgeteta laabumist silmas pidades 2024. aasta lõpuni. Alates 01.01.2025 hakkavad kehtima kõik muutmistaotlusega taotletavad kogused.

Heiteallikad ning saasteainete lubatud hetkelised heitkogused heiteallikate kaupa

Tabelis nr A5 määratakse välisõhku väljutatavate saasteainete lubatud hetkelised heitkogused (g/s) lähtudes taotluse lubatud heitkoguste (LHK) projektist.

Saduküla veisefarmi ümbritsevad maatulundusmaad, tootmismaad, ühiskondlike ehitiste maa ja transpordimaa. Lähim elumaja jääb lähimast heiteallikast mõõdetuna ca 350 m kaugusele lõuna suunda.

LHK projektis esitatakse andmed käitise tegevusega kaasneva võimaliku lõhnaaine esinemise kohta, mis võib põhjustada lõhnaaine häiringutaseme ületamise (määruse nr 56 § 31). Käitises tegeletakse veisekasvatusega, mistõttu ebameeldiva lõhna teke on vältimatu. Saduküla veisefarmis ei ole teostatud lõhnaainete mõõtmisi, mistõttu leiti taotlusmaterjalides lõhnaainete heitkogused arvutuslikul teel ning modelleeriti lõhnaaine võimalik levik.

Lõhnaainetest tulenevat lõhnahäiringut reguleerib kliimaministri 06.07.2023 määrus nr 37 „Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed“ (edaspidi määrus nr 37). Lõhnaainetele on kehtestatud vastuvõtja juures piirväärtus, mis on seotud lõhnaainete ajalise esinemissagedusega aasta lõikes, milleks on 15% aasta lõhnatundidest. See tähendab, et kui lõhnaaineid esineb aastas vastuvõtja juures alla 15% kogu aasta lõhnatundidest, siis seda ei loeta häirivaks.

Objektiivse lõhnaaine esinemise hinnangu andmiseks on kasutatud lõhna hajumisarvutusi lõhnaühikute ja lõhnatundide alusel. Lõhna häirivuse hindamiseks on leitud lõhnatundide protsentuaalne esinemissagedus. Lõhnatundide lubatud arv aastas on 15% kogutundidest ehk 1314 tundi aastas. Lõhna häirivus on defineeritud määruses nr 37, mille kohaselt loetakse lõhnaaine esinemise osakaal elanikkonnale soovimatut lõhnataju tekitavaks, kui standardi EVS 886-1 meetodit kasutades näitavad modelleerimistulemused aasta lõikes vähemalt 15%-list aasta lõhnatundide ületamist.

Leiti, et 0,25 OÜe/m³ lõhna kontsentratsiooni juures jääb lõhnatundide esinemine vastuvõtjate juures alla 15% aasta lõhnatundidest, kui sõnnikuhooldlad on kaetud loomuliku koorikuga. Käitajal tuleb esmajärjekorras kasutada sõnniku ladustamiseks ringja põhiplaaniga vedelsõnnikuhooldlaid vältides nende täitumist ääreni ning katusega tahesõnnikuhooldlat.

LHK projektis tuleb anda müra võimalikkuse esinemise hinnang, milles esitatakse andmed müraallikate kohta, mis võivad põhjustada normtaseme ületamist Käitise käitamisel on mürateke võimalik nii paiksetest heiteallikatest (tootmisprotsess) kui ka käitist teenindavast transpordist. Enamasti on tekkiva müra kestvus lühiajaline, samuti toimub suur osa selle tekkest loomapidamis- ja abihoonete siseruumides. Kompleksloa muutmise taotluse kohaselt ei põhjusta käitise tegevus ülenormatiivset müra. Tehnoloogiliste seadmete ja transpordivahendite töö ajal tekib küll müra, mis ei põhjusta eeldatavalt normtaseme ületamist ning on tootmistegevuses seadmete käitamisel ja transpordivahendite töö loomulik osa.

3.2.6 Muud nõuded ja andmete esitamise kord

Keskkonnaamet ei kanna lubadele erinevatest seadustest (nt atmosfääriõhu kaitse seadus, veeseadus, jäätmeseadus, tööstusheite seadus), määrustest või muudest õigusaktidest otsekohaldavaid nõudeid. Need kohalduvad (on täitmiseks) olenemata sellest, kas need on loal kirjas või mitte. Olulisemad kompleksloa omaniku kohustused on välja toodud Keskkonnaameti kodulehel (<https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/keskkonnakaitseluba/loa-omaja-meelespea>).

3.3. Ärakuulamine

HMS § 40 lg 1 kohaselt peab enne haldusakti andmist haldusorgan andma menetlusosalistele võimaluse esitada kirjalikus, suulisel või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet edastas xx.09.2024 kirjaga nr DM-126661-x käitajale ning Jõgeva Vallavalitsusele kompleksloa muutmise otsuse ja kompleksloa eelnõud arvamuse avaldamiseks.

[1] Sotsiaalministri 24.09.2019 määrus nr 61 „Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ja analüüsimeetodid ning tarbijale teabe esitamise nõuded¹“ - <https://www.riigiteataja.ee/akt/105092023006>

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Emma Krikova
juhtivspetsialist
veeosakond